

«Антологія української поезії “Струни”» Богдана Лепкого
як текст у контекстному прочитанні

Лілія Овдійчук

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач,
професор кафедри української мови та літератури,
Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка Степана Дем'янчука»;
(вул. Степана Дем'янчука, 4. м. Рівне, 33027, Україна);
e-mail: lilia_regi@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0002-0268-5969>

Антологія української поезії «Струни», укладена Богданом Лепким, не тільки стала важливим літературним явищем, текстом для читання, але й віддзеркалила естетичні і культурні прагнення епохи. Актуальність дослідження зумовлена увагою сучасного літературознавства до формування канону української літератури. Антологія як текст є репрезентантом «золотого фонду» національного красного письменства. Начасним є також виявлення й аналіз контекстів творення цього метажанру.

Мета статті – проаналізувати біографічний, історичний, літературний/літературознавчий контексти антології української поезії «Струни» як метажанрового утворення і виявити віддзеркалення літературних та культурних пріоритетів Богдана Лепкого.

Авторка статті репрезентує антологію як текст, що є засобом творення тематичного та жанрового канону літератури, документ, що свідчать про рецепцію та саморозуміння літератури укладача. Антологію Б. Лепкого розглянуто в історичному, літературному/літературознавчому та біографічному контекстах. Історичний контекст – це наслідки Першої світової війни, яка змусила багатьох мирних українців емігрувати, а тих, що воювали на фронтах як російські піддані, набути статусу військовополонених. Багато з них прагнули зберегти національну ідентичність, потребували навчальних книг, художніх текстів, оскільки бажали вчитися, засвоювати рідну мову, читати свою літературу. Тому видання такої книги було на часі. Біографічний контекст розкрито через дослідження місця проживання та сфери діяльності Б. Лепкого: 20-ті роки ХХст., Раштат, Вецляр та Берлін. Він викладав українську літературу у таборах для військовополонених, на викладових курсах при посольстві УНР та працював у редакції «Українського слова» як видавець, укладач і коментатор творів українських письменників. Літературний/літературознавчий контекст – це середовище, у якому постала книга: монографії, статті попередників, збірки народних пісень, наявні видання авторів, антології.

Прочитання антології Богдана Лепкого через історичний, біографічний, літературний/літературознавчий контексти дозволяє зробити висновок, що ця книга репрезентує тематичний та жанровий канон української літератури в авторській рецепції й інтерпретації.

Ключові слова: антологія, текст, метажанр, канон української літератури, біографічний, історичний, літературний, літературознавчий контексти.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. На початку ХХ століття українська література переживала складний період формування національної ідентичності, що вимагало нових підходів до збереження і розвитку літературного спадку. У цьому контексті особливе місце займає антологія української поезії «Струни», укладена Богданом Лепким. Вона не лише стала важливим літературним явищем, але й віддзеркалила естетичні і культурні запити епохи. Актуальність дослідження зумовлена увагою сучасного літературознавства до формування канону української літератури. Антології як тексти є репрезентантом «золотого фонду» національного красного письменства. Начасним є також виявлення й аналіз контекстів творення цього метажанру.

Мета статті – проаналізувати історичний, біографічний, літературний/літературознавчий контексти антології української поезії «Струни» як метажанрового утворення і виявити віддзеркалення літературних та культурних пріоритетів Б. Лепкого.

Аналіз досліджень і публікацій. Богдан Лепкий як історик літератури добре знаний дослідникам своїми працями. Про Б. Лепкого як науковця відгукувалися його сучасники. В. Дорошенко, М. Козак, З. Кузеля, Є. Пеленський [4; 5; 6; 7; 8] віддали належне літературознавчим дослідженням та уклали бібліографію його творів, зокрема, наукових.

В. Дорошенко дав високу оцінку Богданові Лепкому як автору передмов, приміток, коментарів до монографічних видань, присвячених життю і творчості І. Котляревського, Марка Вовчка, П. Куліша, Т. Шевченка. Дослідник вважає, що особливе місце у видавничій діяльності Лепкого

посідають 3-томник Марка Вовчка та 5-томник Тараса Шевченка. «Хоч Лепкий і не був фаховим ученим дослідником, проте в цих виданнях він виявив багато ерудиції та редакторського знання» [4, с. 40]. Дорошенко називає низку статей і нарисів Богдана Лепкого про українських письменників, які були опубліковані у різних українських, чеських, польських, німецьких часописах. Виокремлює роботу над лицарською поемою «Слово о полку Ігоревім».

На думку В. Дорошенка, Б. Лепкий взявся «до більших науково-популярних праць», реагуючи на запити суспільства. Йдеться про «Начерк історії української літератури», який «був призначений для широкої публіки і, треба сказати, цілком відповідав поставленим автором цілям: дати короткий, але прозорий, не переладнований жодними подробицями перегляд головного надбання нашого давнього письменства» [4, с. 40]. Автор статті наголошує на легкості і доступності та цікавості викладу й, зокрема, на тому, що «Начерки» вигідно вирізнялися на тлі тогочасних праць на цю тему О. Огоновського, Ол. Барвінського, навіть І. Франка. Згадує Дорошенко ще один популярний нарис «Наше письменство» 1941 р. та «зладнані» для польського громадянства видання «Ukraina. Zarys literatury. Podręcznik informacyjny» (1930) та «Literatura ukraińska» (Краків, 1933). Ці підручники не втратили актуальності й нині, їх рекомендують як основні джерела вивчення студентам-україністам у Польщі.

Про свої літературознавчі студії Лепкий написав так: «... як треба буде, то присилую себе і напишу якусь “учену” працю, себто таку, щоб її тяжко читати, бо як легко написати, то кажуть “популярна”, “не наукова”... » [5, с. 211].

Однак, так і не написав нудної праці Богдан Лепкий, оскільки вважав, що його місія популяризувати українську літературу для широкого загалу, для тих, хто прагне живого українського слова. Академічність у цьому випадку не зробила б такого впливу на суспільність.

Уже за часів незалежної України наукова спадщина Б. Лепкого потрапила в об'єкти багатьох учених, а саме А. Александрової, Н. Білик, П. Білоуса, О. Гомотюк, О. Горбача, Р. Гром'яка, О. Мишанича, Є. Нахліка, Я. Поліщука, Н. Поплавської. Дослідники акцентували на філологічному та порівняльно-історичному методах, якими оперував Богдан Лепкий, осмислюючи літературний процес, художні пам'ятки, творчість окремих представників у контексті європейських історичних та культурних проблем того часу. Проте, як зазначає Р. Гром'як, «...у нього була національна ідея в її державотворчому вияві та естетичний вплив літературного твору на сучасних йому читачів... Історія працювала в нього на сучасність» [3, с. 214].

Грунтовність і концептуальність літературознавчих розвідок Лепкого дозволила Я. Поліщуку стверджувати, що автор «Начерків» причетний до формування класичного канону нашої літератури, оскільки «не лише пропонував власні критичні оцінки окремих творів та доробку українських письменників, він брався за завдання наукового синтезу, виступаючи одним із тих діячів, хто виробляв засади національної культури, її ідеологічну основу, моделював та утверджував класичний канон, з яким наше письменство вписується в загальноєвропейську і світову культуру» [10, с. 390].

Цю думку вже в іншому дискурсі розвиває О. Галета, сучасна дослідниця антології як метажанру, зазначаючи, що «перші українські новочасні антології спрямовані на побудову літературної традиції та канону, що можна спостерігати також у виданнях 20-х років ХХ ст., повоєнного часу й сьогодні. ... Літературні антології, однак, не тільки фіксують написане, але й переписують, пропонуючи нову інтерпретаційну рамку» [2, с. 11].

Спиралася українська вчена на дослідження зарубіжних науковців, які розглядають антології як засоби творення тематичного та жанрового канону літератури (С. Павтасо і П. Джованнетті); як документи, що свідчать про рецепцію, а іноді й самі стають мистецькими творами (Г. Ессманн); як способи творення цінностей, маркування й ідентифікування різних читацьких спільнот (В. Джермано); як перформативний та інтертекстуальний “жанр”, що забезпечує саморозуміння літератури (Г. Шмідт).

О. Галета вважає антологію засобом літературної саморефлексії, до загальних жанротворчих принципів якої відносить вибірковість, подвійну метонімічність, цілісність й аксіологічність [2, с. 12]. В одній із статей дослідниця розкрила особливості репрезентації української літератури ХХ ст. в еміграційних антологіях [1].

Виклад основного матеріалу дослідження. Для розуміння значення і цінності антології розглянемо цей збірник як текст у *біографічному, історичному, літературному/ літературознавчому контекстах*.

На той час, а це були 20-ті роки ХХ ст., Б. Лепкий проживав із сім'єю в Берліні, мав більше вільного часу, оскільки залишив свою викладацьку роботу у таборах для військовополонених та на українознавчих курсах при посольстві УНР. Він працював у редакції «Українського слова» як видавець, укладач і коментатор творів українських письменників. На той час загалом вийшло 40 книг, через які Лепкий репрезентував творчість відомих українських письменників.

Тоді ж, як зазначає З. Кузеля, «з-під його пера вийшла гарна антологія української поезії «Струни» [8, с. 89].

На першій сторінці, поряд із назвою, адресація – «для вжитку школи і хати владнав Богдан Лепкий».

Отже, укладач відразу обумовлював не стільки науковий підхід, а скоріше такий, що можна назвати науково-популярним.

Історичні обставини були такі, що після Першої світової війни багато українців опинилися далеко за межами своєї батьківщини. Хто виїхав, тікаючи від війни, хто як військовополонені перебували в таборах. Багато з них осідали на чужині і провадили життя так, як вимагали обставини. Проте ті, хто не хотів асимілюватися і прагнув зберегти свою національну ідентичність, потребували навчальних книг, художніх текстів, оскільки бажали вчитися, засвоювати рідну мову, читати українську літературу. Отже, історичний та біографічний контексти розкривають причини та мету створення своєрідного посібника-хрестоматії з текстами української поезії для емігрантів.

Обраний автором стиль письма зорієнтований на читача зацікавленого, на такого, що прагне ознайомитися з поетичними художніми текстами, розширити читацькі інтереси.

Розглянемо антологію як текст, який виник у певному літературному та літературознавчому середовищі. На той час уже були видані такі антології: анонімна «Антологія руська» (1881), «Вік» С. Єфремова і В. Доманицького (1900, 1902), «Акорди» І. Франка (1903), «Українська Муза» О. Коваленка (1908). Б. Лепкий урахував універсальні підходи і правила до укладання таких видань (дотримання хронології, репрезентантизм персоналій, вибірковість) і спирався на свій викладацький досвід та власні напрацювання з історії літератури. Насамперед це відобразилося на вступних статтях, які акумулювали ядро тих набутків. Підбираючи до збірника тексти, Богдан Лепкий спирався на власні естетичні уподобання і намагався представити художньо досконалі різножанрові і різнотематичні твори, орієнтуючись на широке коло читачів.

Антологію укладач розпочинає зі «Слова о полку Ігоревім», а точніше, із вступної статті про цей твір. Б. Лепкий подав коротку історію віднайдення та публікації тексту, який представляє як «найкращий твір українського письменства до Шевченка». Лепкий-науковець ґрунтовно опрацював наявні наукові праці дослідників (наявний контекст), зокрема, Д. Бантиша-Каменського, М. Максимовича, М. Костомарова, М. Драгоманова, В. Антоновича і вмістив великий розділ у своїй першій книзі «Начерку історії української літератури» як окрему завершену монографію про «Слово» [9, с. 43]. В «Антології» це квінтесенція – враження про знаменитий твір давньоруської літератури та уривки у перекладах і переспівах Т. Шевченка, В. Щурата, Панаса Мирного, Б. Лепкого. Щоб дати читачеві уявлення про цінність цієї

«лицарської» поеми, автор так її характеризує: «Прегарна літературна форма, вмiле орудування поетичними фігурами й тропами, порівняння, взяті з життя і пісні народної, тонкий психологічний аналіз і колоритні описі подій та настроєві малюнки природи – підносять цю поему до висоти світових архитворів» [12, с. 2].

Різножанрову народну поезію укладач уміщує після поеми. Богдан Лепкий звертає увагу на тисячолітню давність народної пісні, на її язичницькі джерела, особливості поетики. Ці тексти він вважає оригінальним надбанням українського народу, що викликали захоплення інтелектуального світу, зокрема, в оцінці Боденштедта: «Нігде дерево народної поезії не дало таких чудових овочів, як на Україні» [2, с. 10].

Підбір текстів народної поезії відображає естетичні смаки автора і характеризує її змістове багатство: календарно- та родинно-обрядова лірика, коліскові та історичні пісні. В окремий розділ Богдан Сильвестрович помістив думи, оскільки, як і деякі попередники (П. Куліш, П. Житецький), уважав ці тексти витвором «образованих» людей: «видно виразні прикмети автора чи авторів, видно літературну ерудицію» [12, с. 31]. Б. Лепкий підбирає думи таким чином, щоб представити різні історичні часові пласти і пов'язані з ними історичні події, персонажі: «Плачі невольників», «Про побіг трьох братів із Азова», «Дума про Марусю Богуславку», «Смерть козака-бандуриста», «Розмова Дніпра з Дунаєм», «Поход на Молдавію».

Такий діапазон обізнаності з фольклором можна такими факторами: з дитинства хлопчик зростав у пошані до українських звичаїв, традицій, що супроводжувалися піснями; мама, няня Яницька, дядь Ілля заворожували своїми розповідями і піснеспівами, батько був знавцем і збирачем фольклору. Окрім названих жанрів, до «Антології» увійшли тексти релігійних та моралізуючих віршів, авторами й виконавцями яких були лірники. Богдан Лепкий інформує читача про те, що кобза і ліра – це різні інструменти, які мають різне звучання і техніку гри, звідси – й вибір репертуару. Кобзарі співають лицарські пісні, думи, а лірники виконують менш значимі тексти, серед яких «найцінніші лірницькі пісні – це псалми та моралізуючі вірші». [12, с. 50] Учений вміщує тексти «Чудо Матері Божої в Почаєві», «Гей, не дивуйтесь, добрії люди...», «Про Залізняка», «Про збурення Січі», «Чайка» як найбільш характерні і популярні. До останньої із названих пісень Б. Лепкий подає у примітці інформацію про те, що текст приписували різним особам: Б. Хмельницькому, П. Калнишевському, І. Мазепі, – й акцентує на великій популярності цього твору.

Уміщені у книзі також тексти ліричних пісень: соціально- і родинно-побутових, – підбір репрезентує патріотичний дух, естетичні уподобання, моральні засади укладача.

У першому томі за хронологічним принципом представлено творчість українських письменників

від Івана Котляревського до Михайла Старицького.

Щодо вступних статей про митців, то треба зазначити, що обсяг, очевидно, залежав і від наявності матеріалів, якими оперував Б. Лепкий, та від значимості творчого доробку, внеску митця до скарбниці національного письменства.

Наприклад, про І. Котляревського укладач подає досить розлогий допис про особистість, діяльність у різних сферах, про світогляд. Іван Котляревський постає перед читачем «батьком обновленої української літератури», автором знаменитої поеми «Енеїда», знавцем народної пісенної спадщини, оскільки в антології вміщено пісні з п'єс «Наталка Полтавка» (дев'ять текстів) і «Москаль-чарівник» (дві пісні). Таким чином Б. Лепкий підкреслює важливу роль Котляревського-ліро-епіка, драматурга, добре обізнаного і зі світовою літературою, і з фольклорною спадщиною рідного народу. Для багатьох емігрантів, особливо військовополонених, підданих російської імперії, що не ідентифікували себе як українці, такий матеріал був відкриттям, а для більш обізнаних – джерелом естетичної насолоди й утвердженням національної ідентичності.

Інформацію про життя і творчість письменників, які представлені в антології, викладено за певним алгоритмом: народження, освіта, творча, громадська та інша діяльність, видання творів, дата смерті та використані джерела. Однак про таких авторів як Петро Гулак-Артемовський, Левко Боровиковський, Євген Гребінка, Микола Устиянович (у *Лепкого УстЯнович, пояснення моє Л. О.*), Яків Головацький та ін. на той час не було, очевидно, джерельної бази, тому Лепкий не подає списку літератури. Ймовірно, що дані почерпнуті з наявних авторських видань.

У другому томі вміщено поетичні твори не тільки добре відомих широкому загалу письменників, а й таких як Марко Мурава, Платон Панченко, Максим Славінський, Іляріон Грабович, Микола Кузьменко, Сергій Шелухин, Одарка Романова, Петро Залозний, Надія Кибальчич, Теодот Галіп, Людмила Волошка, Мирослав Капій, Микола Голубець, Лев Лепкий та ін. Тепер це забуті або напівзабуті автори. Для сучасного читача це нагода причаститися поетичного слова митців, які творили у темні часи бездержавності, плекали українське слово, мріяли про його розпросторення.

Рецепція Богданом Лепким поезії сучасників відобразилася в антології підбором текстів та авторів. Характеристику подибуємо у листах: «Поезія “залізного бетону” і тим подібних нових цінностей мені не імпонує. Це чужий намуд. З півночі сунуться ледняки і нівечать українську

красу. Безталанні наші “творці” не бачать того й не розуміють. Їм здається, що вони відкривають якусь нову Америку, а між тим вони бавляться в московському болоті та ще розчиненім на українській крові» [5, с. 335]. На фоні цього він називає Романа Купчинського як поета української стихії, у якого спостерігається легкість форми. У Р. Купчинського є спогад про цей період: «Видавав тоді Лепкий антологію “Струни” і писав до мене у цій справі. Післав я йому кілька своїх віршів, а за це дістав цікавого листа. Пише в ньому поет про поезію і поетів та про “поезію” і “поетів”».

Творити можна тільки так, як сам це розумієш і чуєш. Бо поезія – це Псіхи, мистецтво об'явлення свого власного я. ... пишть, як Вам ваше серце диктує» [11, с. 165–166].

Укладаючи антологію, Богдан Лепкий дотримується основного принципу: «Минувшину можна знати з офіціальних документів і з мемуарних матеріалів укупі. Офіціальні документи стилізовані, з них живої людини не видно. Живих людей можна пізнати і зрозуміти з дневників, споминів, листів, навіть із записок, котрі на око такої вартости не представляють. Якраз ті мемуарні матеріали зв'язують нас живими нитками з нашою минущиною» [5, с. 220]. Тобто першоджерела у нього – це тексти, які він використовує для характеристики і представлення авторів, і контексти, оскільки саме через них увиразнені історичні реалії, біографічні деталі.

Тому у розділі «Література» подибуємо спогади про письменників, наприклад про Ю. Федьковича, [2, с. 193] автобіографії, а також є окремі тексти, написані не самим укладачем (наприклад, вступна стаття про Лева Лепкого).

Прочитання антології Богдана Лепкого через *біографічний, історико-культурний, літературний та літературознавчий контексти* дозволяє зробити висновок, що ця книга репрезентувала тематичний та жанровий канон української літератури, зокрема, поезії, в авторській рецепції й інтерпретації. Антологія як інтертекстуальний жанр дала змогу науковцеві представити «саморозуміння» літератури через «документ», що є способом творення цінностей, маркування й ідентифікування різних читацьких спільнот. А оскільки ця збірка була орієнтована на певну аудиторію, то цілком очевидно, що, з одного боку вона стала предметом вивчення і засвоєння знань, а з другого – джерелом естетичного сприйняття репрезентованих поезій й загалом антології як цілісного тексту, об'єднаного однією ідеєю.

З огляду на значний науковий потенціал історико-літературних праць Б. Лепкого у творенні літературного канону дослідницької уваги заслуговує контекстне дослідження його монографій, присвячених життю і творчості українських письменників для розуміння акцентів та оцінок.

Список використаної літератури

1. Галета О. Народження смаку: українська література ХХ ст. в еміграційних антологіях. *Сучасні літературознавчі студії*. Вип. 9 : Дискурс смаку в літературі і культурі. К. : ВЦ КНЛУ, 2012. С. 101–110.
2. Галета О. Антологія як спосіб репрезентації української літератури кінця ХІХ початку ХХІ століття: автореф. дис. ... філол. наук. Львів. 2015. 43 с.
3. Гром'як Р. Т. Літературно-критична діяльність Богдана Лепкого. Гром'як Р.Т. *Давнє і сучасне*. Тернопіль : Лілея, 1997. С.211–217.
4. Дорошенко В. Наукова діяльність Б. Лепкого. *Богдан Лепкий, 1872-1941: Збірник у пошану пам'яті поета* / [за ред. С. Ю. Пеленського]. Краків ; Львів : Укр. вид-во, 1943. С. 38–41. URL: <http://surl.li/lbqcdy> (дата звернення: 21.10 2024)
5. Журавлі повертаються ... З епістолярної спадщини Богдана Лепкого / Упоряд., авт. передм., прим. і коментарів В. Качкан. Львів, 2001. 920 с.
6. Золота Липа: Ювілейна збірка творів Богдана Лепкого з його життєписом, бібліографією творів і присвятами / Зладив Зенон Кузеля. Берлін: Українське слово, 1924. С. 229–253.
7. Козак М. Головні моменти наукової діяльності Богдана Лепкого. *Дзвони*. Л., 1933. Чис. 2. С. 80–84.
8. Кузеля З. Богдан Лепкий у Німеччині (З приводу других роковин смерті поета). *Краківські вісті*. 1943. Ч. 156 (894)
9. Мишанич О. Давнє українське письменство в науковій та художній спадщині Б. Лепкого. *Високе небо Богдана Лепкого*. Бережани – Тернопіль : Джура, 2001. С. 41–50.
10. Поліщук Я. Науковий доробок Богдана Лепкого та становлення літературного канону. *Cossacks in Jamaica, Ukraine at the Antipodes: Essays in Honor of Marko Pavlyshyn*, edited by Alessandro Achilli, Serhy Yekelchuk and Dmytro Yesypenko, Boston, USA: Academic Studies Press, 2020, pp. 379–394. URL: <https://doi.org/10.1515/9781644693025-026> (дата звернення: 21.10 2024)
11. Спогади про Богдана Лепкого / упорядкування, передмова та примітки Надії Білик. Тернопіль : ФОП Осадца Ю. В., 2022. 240 с.
12. Струни. Антологія української поезії. Від найдавніших до нинішніх часів. Для вжитку школи й хати підготував Богдан Лепкий. «Спільне видання Української народної бібліотеки» і «Українського слова» Берлін, 1922. Частина перша. 239 с.
13. Струни. Антологія української поезії. Від найдавніших до нинішніх часів. Для вжитку школи й хати підготував Богдан Лепкий. «Спільне видання Української народної бібліотеки» і «Українського слова» Берлін, 1922. Частина друга. 296 с.

Надійшла до редакції 21 вересня 2024 р.

Прийнята до друку 22 жовтня 2024 р.

References

1. Galeta, O. (2012) Birth of taste: Ukrainian literature of the 20th century. in emigration anthologies. Modern literary studies. Vol. 9: Discourse of taste in literature and culture. K.: Center of KNLU. P. 101-110.
2. Galeta, O. (2015) Anthology as a way of representing Ukrainian literature of the late 19th and early 21th centuries. Dissertation abstract for obtaining the scientific degree of Doctor of Philological Sciences. Lviv. 43 p.
3. Gromyak, R. (1997) Literary and critical activity of Bohdan Lepky. Gromyak R.T. Ancient and modern. Ternopil: Lileya. P.211-217.
4. Doroshenko, V. (1943) Scientific activity of B. Lepky. Bohdan Lepky, 1872-1941: Collection in memory of the poet / [ed. E. Yu. Pelenskyi]. J. Krakow; Lviv: Ukr. edition. P. 38-41.
5. The cranes are returning ... (2001) From the epistolary heritage of Bohdan Lepky / Edited by, author. pred., note and comments by V. Kachkan. Lviv. 920 p.
6. Golden Linden: Jubilee collection of works of Bohdan Lepky with his biography, bibliography of works and dedications (1924). Arranged by Zenon Kuzela. Berlin: Ukrainian word. P. 229-253.
7. Kozak, M. (1933) The main moments of Bohdan Lepky's scientific activity. bells L. No. 2. P. 80-84.
8. Kuzela, Z. (1943) Bohdan Lepky in Germany (On the occasion of the second anniversary of the poet's death). Krakow news. Ch. 156 (894)
9. Myshanych, O. (2001) Ancient Ukrainian literature in the scientific and artistic heritage of B. Lepky. Bohdan Lepky's high sky. Berezhany - Ternopil: Jura. P. 41-50.
10. Polishchuk, Ya. (2020) The scientific work of Bohdan Lepky and the formation of the literary canon. *Cossacks in Jamaica, Ukraine at the Antipodes: Essays in Honor of Marko Pavlyshyn*, edited by Alessandro Achilli, Serhy Yekelchuk and Dmytro Yesypenko, Boston, USA: Academic Studies Press, pp. 379-394. URL: <https://doi.org/10.1515/9781644693025-026>.
11. Memories of Bohdan Lepky (2022) / arrangement, preface and notes by Nadiya Bilyk. Ternopil: FOP Osadts Yu. V. 240 p.
12. Strings. An anthology of Ukrainian poetry. (1922) From the earliest times to the present. Bohdan Lepky prepared the school and the house for use. «Joint edition of the Ukrainian National Library» and «Ukrainian Word» Berlin. Part one. 239 p.
13. Strings. An anthology of Ukrainian poetry. (1922) From the earliest times to the present. Bohdan Lepky prepared the school and the house for use. «Joint publication of the Ukrainian National Library» and «Ukrainian Word» Berlin. Part two. 296 p.

Submitted September 21, 2024.

Accepted October 22, 2024.

Lilia Ovdiichuk, professor and head of the department of Ukrainian language and literature Private Higher Educational Establishment “Academician Stepan Demianchuk International” (Stepan Demyanchuk, street, 4. Rivne, 33027, Ukraine); e-mail: lilia_regi@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0002-0268-5969>

Anthology of Ukrainian Poetry “Strings” by Bohdan Lepky as a Text in Contextual Reading

The anthology of Ukrainian poetry «Strings», compiled by Bohdan Lepky, not only became an important literary phenomenon, a text for reading, but also reflected the aesthetic and cultural aspirations of the era. The relevance of the study is determined by the attention of modern literary studies to the formation of the canon of Ukrainian literature. The anthology as a text is a representative of the "golden fund" of national red literature. It is also timely to identify and analyze the contexts of the creation of this meta-genre.

The purpose of the article is to analyze the biographical, historical, literary/literary criticism contexts of the anthology of Ukrainian poetry «Strings» as a meta-genre formation and to reveal the reflection of Bohdan Lepky's literary and cultural priorities.

The author of the article represents the anthology as a text that is a means of creating a thematic and genre canon of literature, a document that testifies to the reception and self-understanding of the compiler's literature. B. Lepky's anthology is considered in historical, literary/literary criticism and biographical contexts. The historical context is the consequences of the First World War, which forced many peaceful Ukrainians to emigrate, and those who fought on the fronts as Russian subjects to acquire the status of prisoners of war. Many of them sought to preserve their national identity, they needed educational books, artistic texts, because they wanted to study, learn their native language, and read their literature. Therefore, the publication of such a book was timely.

The biographical context is revealed through the study of B. Lepky's place of residence and sphere of activity: 20 years of the 20th century, Rastatt, Vetzlar and Berlin. He taught Ukrainian literature in camps for prisoners of war, at teaching courses at the Embassy of the Ukrainian People's Republic and worked in the editorial office of "Ukrainian Word" as a publisher, compiler and commentator of the works of Ukrainian writers. The literary/literary criticism context is the environment in which the book was published: monographs, articles by predecessors, collections of folk songs, existing editions of authors, anthologies.

Reading Bohdan Lepky's anthology through historical, biographical, literary/literary criticism contexts allows us to conclude that this book represents the thematic and genre canon of Ukrainian literature in the author's reception and interpretation.

Keywords: anthology, text, meta-genre, canon of Ukrainian literature, biographical, historical, literary, literary criticism contexts.
